

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-1336/21-E

Název	Základní škola a Mateřská škola Tisová, okres Ústí nad Orlicí
Sídlo	Tisová 87, 566 01 Tisová
E-mail	zstisova@retis.cz
IČ	71006290
Identifikátor	600104559
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Eva Růžičková
Zřizovatel	obec Tisová
Místo inspekční činnosti	Tisová 87, 566 01 Tisová Tisová 125, 566 01 Tisová
Termín inspekční činnosti	2. – 4. 11. 2021

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného školou vykonávané podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školní zákon), ve znění pozdějších předpisů, včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Základní škola a Mateřská škola Tisová, okres Ústí nad Orlicí (dále jen „škola“) vykonává činnost mateřské školy (dále „MŠ“) s nejvyšším povoleným počtem (dále kapacitou) 30 dětí,

základní školy s prvním až pátým ročníkem (dále „ZŠ“) s kapacitou 42 žáků, školní družiny s kapacitou 25 žáků, školní jídelny v MŠ a činnost školní jídelny – výdejny v ZŠ. Činnosti škola uskutečňuje ve dvou samostatných budovách na výše uvedených adresách.

Jednotřídní MŠ v době inspekční činnosti evidovala 21 dětí. Z celkového počtu čtyři plnily povinné předškolní vzdělávání. Přijímány jsou také děti mladší tří let, k 1. 9. 2021 byly v MŠ tři. Vzdělávání probíhá podle *Školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání Poznáváme svět kolem nás*.

V ZŠ bylo v době inspekční činnosti celkem zapsáno 27 žáků, téměř všichni místní, jeden se speciálními vzdělávacími potřebami. Spojeně se učili v jedné třídě žáci prvního a druhého ročníku, ve druhé třídě třetího až pátého ročníku. Výuka je vedena podle *Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání*.

Zájmové vzdělávání ve školní družině je organizováno v jednom oddělení, kapacita je plně využita. Činnosti probíhají podle *Školního vzdělávacího programu pro školní družinu ŠVP školní družina*.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy působí ve své funkci dlouhodobě, některá pravidla a mechanismy jsou uplatňovány rutinně a postrádají inovace, např. vyhodnocování plnění dlouhodobých plánů, vytyčování a konkretizace nových vzdělávacích cílů školy. Školní řád základní školy nereaguje na legislativní změnu pro povinnost distančního vzdělávání ani na specifika distančního vzdělávání v pravidlech pro hodnocení. Informační systém subjektu je založen především na přímé komunikaci v rámci ZŠ a MŠ.

Mnohé kompetence týkající se chodu MŠ jsou přeneseny na vedoucí učitelku, která usiluje nejen o zajištění bezproblémového předškolního vzdělávání, ale i jeho zkvalitnění. To je však omezeno nevyužitím systematického hodnocení všech oblastí, které mají přímou souvislost s poskytovaným vzděláváním, nebo přijetím záměrů bez stanovení kroků jejich naplnění. Případné vážnější problémy řeší vedoucí učitelka s ředitelkou.

Pedagogická rada pobíhá odděleně. V MŠ i ZŠ se jednání zabývala hlavně organizačními záležitostmi, méně konkrétní jsou závěry k průběhu a výsledkům vzdělávání dětí a žáků. Tyto důležité poznatky jsou spíše předmětem příležitostných diskuzí mezi učitelkami. To sice umožňuje řešit aktuální otázky, ale již jen v omezené míře strategicky zkvalitňovat vzdělávací proces a jeho podmínky. Provázanost MŠ a ZŠ je patrná spíše z některých společných aktivit než z výsledků cíleného koncepčního plánování a řízení.

Personální obsazení i materiální podmínky školy umožňují naplňování školních vzdělávacích programů. Od minulé inspekční činnosti došlo k obměně učitelek MŠ, nyní jsou obě odborně kvalifikované s celými pracovními úvazky. Dílčí nedostatky byly shledány v nastavení přímé pedagogické činnosti učitelek, kdy vhodnější rozložení by mohlo přispět k dopolední individualizaci vzdělávání. Vzdělávání v ZŠ zajišťují dvě kvalifikované pracovnice a několik hodin výchov učitelka s kvalifikací pro zájmové vzdělávání. Pedagogické pracovnice si prohlubují profesní dovednosti prostřednictvím dalšího vzdělávání. V předchozích dvou školních letech vzhledem k epidemiologické situaci značně využívaly formu webinářů, jejichž tematiku si vybíraly většinou podle vlastního uvážení. Poznatky v různé míře uplatňují ve vzdělávacím procesu.

Od minulé inspekční činnosti došlo ke zlepšení materiálních podmínek. V MŠ např. byly pořízeny do hlavní třídy nové stoly a židle, které svojí výškou odpovídají antropometrickým požadavkům. Obměna části nábytku a jeho přeskupení vytváří větší příležitosti pro herní

i pohybové aktivity, a ve spojení s novou podlahovou krytinou a výmalbou vzniklo příjemné prostředí pro vzdělávání. Prostory ZŠ vylepšila instalace nového osvětlení, k řešení je naopak vnitřní vlhkost podlahy a stěny v jedné třídě. Pro tělesné aktivity i relaxaci o přestávkách využívají žáci prostornou tělocvičnu, která je součástí objektu. Potřebnou revizi tělovýchovného náradí ředitelka zajišťovala teprve v době inspekční návštěvy. K příznivému pracovnímu prostředí přispívá i důraz na zdravý životní styl. V ZŠ není režim omezován zvoněním, první přestávka je věnována svačení žáků (většina využívá svačiny připravené ve školní jídelně), druhá, relaxační, je využívána pro pohybové aktivity. Při pobytu venku děti i žáci funkčně využívají nejen přilehlé prostory, ale často i blízké okolí.

Nedostatky identifikované při minulé inspekční činnosti škola odstranila, např. výuka informatiky je organizována tak, aby u každého počítače seděl jediný žák. Při plnění školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání byly v loňském školním roce zastoupeny všechny složky pracovních činností, menší pozornost je však stále věnována tématům přípravy pokrmů a pěstitelských prací. Nové webové stránky školy jsou přehlednější, v jejich přínosnosti pro informovanost partnerů jsou možnosti pro zlepšení.

Hodnocení průběhu vzdělávání

V MŠ vzdělávání vycházelo z třídního vzdělávacího programu zpracovaného v návaznosti na školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. V plánování konkrétní vzdělávací nabídky bylo patrné požadované propojení všech vzdělávacích oblastí, v minimální míře cílené zohlednění individuálních možností a vzdělávacích potřeb jednotlivců. Mnohé záměry činností a jejich realizace jsou orientovány na starší děti. U dětí v povinném předškolním vzdělávání je patrné směřování k úspěšnému pokračování v prvním ročníku základní školy.

Vzdělávání probíhalo v běžném pojetí bez rozsáhlejšího propojování spontánních a rozmanitě zaměřených řízených činností. Jeho plynulost narušovaly prostoje v důsledku zvýšené organizovanosti spojené např. s hromadnými přechody dětí ke společným činnostem nebo při stolování, kdy většina čekala na jednotlivce. Zvolená organizace vzdělávání rovněž v ranních hodinách nezohledňovala potřeby některých dětí, neboť docházelo k potlačení prostoru pro jejich vlastní herní činnosti, při kterých měly možnost seberealizace i vzájemné spolupráce. Důvodem bylo zařazování různých řízených činností již krátce po osmé hodině. Při spontánních aktivitách měly děti možnost vybírat si z volně přístupných hraček. Také se zapojovaly do připravené pracovní aktivity nebo plnily úkol na pracovním listu. Naopak se jen minimálně dětem dostávalo možnosti ovlivnit svojí volbou řízené činnosti. Přestože jejich realizace byla založena spíše na vnější motivaci, byly děti vlivem uplatněných pedagogických postupů převážně zaujaté a aktivní. Přechodně se projevovalo menší respektování věkového složení dětského kolektivu a potřeb jednotlivců.

Přes některé výše uvedené ne zcela příznivé situace v MŠ panovala zřetelná důvěra mezi dětmi a dospělými, která přispívá k vytvořenému rodinnému klimatu. Při uplatnění individuálního přístupu se projevila znalost dítěte a jeho rodiny. Přírozeným způsobem i zaznamenaným cíleným využitím kooperativních činností a morálním poučením z textu pohádky docházelo k sociálnímu učení. Průběžně se dětem dostávalo především ocenění, které podněcovalo jejich pozitivní sebepojetí. V malé míře docházelo k naznačení dalších možností jejich vývoje. Příležitosti k zařazení vzájemného vrstevnického hodnocení a sebehodnocení k posílení zdravé sebereflexe nebyly využity. Někdy děti byly vyzvány k vyhodnocení činností, které se jim líbily.

Při vzdělávání učitelky kladly důraz na rozvoj jemné motoriky, předčtenářských a částečně též řečových dovedností. Menší pozornost při kladení otázek již věnovaly vyjadřování odpovědí celými větami. Občas jsou do vzdělávacího procesu zařazovány situačně kolektivní jazykové chvíle v podobě například artikulačních a dechových cvičení, systematická v oblasti logopedické prevence není zavedena. Při některých aktivitách záměrně docházelo k utváření předmatematických schopností, posilování paměti, méně už k logickému uvažování. Hudební činnosti podněcovaly radost z hudby a upevňování základních vokálních dovedností. Část vzdělávací nabídky podporovala utváření poznatků o přírodě, tomu významně napomáhají i vycházky do blízkého okolí školy. Znatelnou radost a uspokojení přinášelo dětem pohybové vyžití, při kterém byl podporován mj. rozvoj hrubé motoriky a fyzické zdatnosti. K tomu rovněž docházelo při pobytu venku. Individuální rozvoj dětí je podněcován realizací kroužků keramiky a hry na flétnu.

Vzdělávání v ZŠ naplňuje záměr poskytovat žákům kvalitní základy všeobecného vzdělávání pro jejich všestranný rozvoj i další uplatnění. Ve spojených ročnících učitelky kladou důraz na rovnoměrné rozdělení svého přímého působení na žáky jednotlivých vyučovaných ročníků, což umožnilo, že v průběhu všech hodin prakticky každý žák měl příležitost promluvit. Účelně byla zastoupena především individuální práce žáků společně s frontálním působením. Učitelky věnovaly dostatek času procvičování a upevňování získaných znalostí a dovedností. Zájem o předmět podporovaly zařazováním praktických situací, propojením učiva s reálným životem. Přibližně polovina hodin byla realizována velice pestře a pro žáky tvořivě. Učivo bylo vyvozováno na základě již nabytých znalostí, propojováním souvislostí i z jiných vyučovacích předmětů. Zařazování takových postupů mělo příznivý dopad na individuální rozvoj žáků. Ti pracovali se zájmem a zaujetím, při plnění úkolů zažívali úspěch. Byli vedeni k toleranci a ohleduplnosti vůči ostatním, prokazovali samostatnost a převážně dobrovolnou pracovní kázeň, trpělivost a radost z objevování. Respektující postoj, partnerský přístup vyučujících a jejich znalost jednotlivců podněcovaly u žáků aktivitu a motivaci k učení. Zpětnou vazbu poskytovaly učitelky spíše samy, málo vedly žáky ke vzájemnému hodnocení, které by dále zvýšilo efektivitu výuky a rozvíjelo kompetence komunikovat a obhajovat svůj názor. V jedné třídě byly do průběhu výuky vhodně zařazovány prvky kooperativních činností, které u žáků rozvíjely spolupráci a žádoucí komunikaci. Většinu činností však žáci prováděli v lavicích, hlavně u nejmenších žáků chybělo využití prostoru třídy a relaxačních chviliek, což vedlo ke snížení pozornosti. Učitelky zohledňovaly žáky po nemoci i pracovní tempo jednotlivců. Pro rychlejší žáky byla připravena alternativní práce, což jim umožňovalo využívat svůj pracovní výkon i nadání. Speciální vzdělávací potřeby byly zohledňovány podle daných doporučení školského poradenského zařízení a možností školy. Podpora výuky didaktickou technikou v jedné třídě byla funkční a odůvodněná. Závěr hodin byl většinou věnován připomenutí, co nového se žáci dozvěděli, nechybělo zhodnocení, komu se práce vydařila, a navazující motivační pochvala. Jednalo se o poskytování zpětné vazby hlavně učitelkami, žáci byli méně vedeni k efektivnímu sebehodnocení.

Ze sledované výuky bylo zřejmé dlouhodobé vedení ke čtenářství, žáci úměrně svému věku uměli vyprávět obsah přečteného textu a odpovídat na pokládané otázky. Učitelky kladly důraz na objasňování významu slov a pojmů jak při výkladu, tak ve čteném textu. Starší žáci prokazovali dovednost vyhledávat informace na internetu, v matematice uplatňovali strategie při řešení netriviálních úloh. Učitelky připomínaly žákům zásady správného držení těla a při psaní opravovaly úchop tužky.

Vzdělávání ve školní družině vhodně navazuje na vzdělávací oblasti základního vzdělávání. Naplňování cílů probíhalo formou hlavně pravidelných činností. Jejich realizace

zohledňovala individuální zájmy a potřeby žáků. Opomíjen není pobyt venku a herní vyžití v okolí školy.

Škola obohacuje obvyklou vzdělávací nabídku o aktivity zejména společensko-kulturního a sportovního charakteru, které napomáhají osvojování základů klíčových kompetencí. Některé činnosti (např. divadelní představení, společná vystoupení, plavecký výcvik) jsou organizovány společně MŠ se ZŠ. Vzájemné kontakty dětí se žáky i jejich učitelkami významně usnadňují přechod dětí do první třídy.

Hodnocení výsledků vzdělávání

V MŠ vzdělávací proces, i přes některá méně příznivá zjištění, rozvíjí osobnost dětí, napomáhá jim v chápání okolního světa a učí je žít ve společnosti ostatních. Projevené výsledky vzdělávání dětí nejstarší věkové kategorie svědčí o postupném osvojování očekávaných výstupů a základů klíčových kompetencí důležitých pro další vzdělávání. Děti respektovaly základní společenská pravidla, k sobě navzájem se chovaly převážně kamarádsky, v případě potřeby se uměly domluvit, podělit se o hračky a zejména při herních aktivitách většinou účinně spolupracovat. Nikdo nebyl z kolektivu vyčleňován. Děti se bez potíží orientovaly v prostředí školy a zvládaly jednoduchou sebeobsluhu. Uměly zacházet s předměty denní potřeby, různými materiály, výtvarnými a pracovními pomůckami. Při činnostech se děti dokázaly přiměřenou dobu záměrně soustředit. Nenuceně vedly rozhovory, ve kterých si sdělovaly nejen poznatky a získané zkušenosti, ale i fantazijní představy. Z vyjadřování bylo patrné, že dosud některé starší děti nemají správně upevněnou výslovnost všech hlásek.

Výsledky předškolního vzdělávání jsou vyhodnocovány na školní úrovni, na základě zjištění jsou přijímána dílčí opatření pro další zejména kolektivní působení. Kromě toho učitelky sledují vývoj jednotlivců, vedou o nich záznamy. Funkčnost pedagogické diagnostiky částečně snižuje absence bližšího vymezení vzdělávacích potřeb dítěte, případně návrhu didaktické podpory v dalším období. Získané poznatky učitelky využívají spíše v aktuálním pedagogickém působení, než k cílenému plánování vzdělávacího procesu a individualizované vzdělávací nabídky.

Dosaženou úroveň požadovaných výstupů základního vzdělávání učitelky zjišťují a ověřují vlastními evaluačními nástroji, např. ústním zkoušením, kontrolními pracemi a testy. Dílčí dovednosti a znalosti žáci prokazují také ve školních projektech a mimoškolních aktivitách. Ve školním roce 2020/2021 prospělo s vyznamenáním více než 90 % žáků. Výsledky žáků jsou projednávány a konkrétně hodnoceny při jednáních pedagogické rady. Další opatření jsou přijímána i v průběhu školního roku na základě dobré znalosti individuální míry pokroku jednotlivých žáků. Zákonní zástupci získávají informace o průběhu a výsledcích vzdělávání svých dětí v rámci třídních schůzek, při individuálních návštěvách školy a prostřednictvím žákovských knížek. Škola klade důraz na spolupráci s rodiči i zřizovatelem.

Míra úspěšnosti žáků souvisí s pozitivní, bezpečnou atmosférou školy. Nízký počet žáků umožňuje soustavné sledování případných signálů rizikového chování a ojedinělé situace jsou řešeny ihned. Výchovná opatření k posílení kázně nebylo nutno udělit. Realizované preventivní aktivity a především související témata v obsahu vyučovacích předmětů posilují povědomí žáků o možných rizikových jevech. Efektivní prevencí jsou zájmové kroužky školy, ve kterých žáci tráví mimoškolní čas a rozvíjí své záliby. Výsledky práce děti a žáci prezentují také při slavnostních příležitostech ve škole i v obci.

Preventivně jsou se zákonnými zástupci konzultovány a řešeny individuální výchovné a vzdělávací potíže jejich dětí, případně jim je doporučena návštěva dalších odborníků (např. z pedagogicko-psychologické poradny). MŠ zajišťuje vyšetření řečových schopností dětí logopedem, posílá učitelka ze ZŠ s některými dětmi i žáky s vadami řeči jednou týdně individuálně pracuje. Žákům s potřebou podpůrných opatření a s případným rizikem školního neúspěchu je věnována účinná individuální péče během vzdělávání, dále po vyučování ve formě doučování. Z těchto závěrů i z pozorovaných činností je zřejmé, že dochází k osobnostnímu rozvoji dětí i žáků, a to s ohledem na jejich individuální možnosti.

Závěry

Vývoj školy

- Úplná obměna pedagogického sboru v MŠ, obě učitelky jsou nyní odborně kvalifikované a mají plný pracovní úvazek,
- nárůst počtu žáků,
- podpora individuální logopedické péče pro děti i žáky.

Silné stránky

- Rodinné přátelské klima, které má příznivý vliv na vzdělávání dětí a žáků,
- vhodné využívání blízkého přírodního prostředí k přirozenému rozšiřování znalostí o přírodě a k rozvoji fyzické zdatnosti dětí a žáků,
- individuální přístup k žákům,
- vedení ke zdravému životnímu stylu žáků.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Kontrolní a řídicí činnost ředitelky, omezené využívání systému efektivního hodnocení činnosti školy s přijímáním účinných opatření ke strategickému rozvoji,
- při plánování a realizaci vzdělávacího procesu jsou méně zohledňována specifika vzdělávání dětí předškolního věku a individuální potřeby dětí.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Zefektivnit hodnotící činnosti tak, aby docházelo k získávání objektivních poznatků ze všech oblastí souvisejících s činností školy, následně je využívat k přijetí účinných opatření pro zvyšování kvality poskytovaného vzdělávání,
- dbát v MŠ na větší účinnost pedagogické diagnostiky, doplňovat ji závěry pro další výchovně-vzdělávací působení a zjištěné informace cíleně propojovat s třídním plánováním a přípravou individualizované vzdělávací nabídky,
- zvážit organizaci předškolního vzdělávání s cílem vytvořit v ranním čase větší prostor pro spontánní vyžití všech dětí a snížení jejich nepřiměřené organizovanosti,
- využívat u dětí a žáků vhodné příležitosti k sebereflexi vlastní úspěšnosti (sebehodnocení) a vzájemnému vrstevnickému hodnocení, která posilují rozvoj osobnosti,
- promyslet rozložení přímé pedagogické činnosti s ohledem na možnost většího rozsahu souběžného pedagogického působení učitelek v dopoledním vzdělávání dětí,

- uvážit zařazení tematiky logopedické prevence do dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro cílenou podporu rozvoje řečových dovedností dětí,
- zařazovat zvláště u nejmladších žáků více didaktické a relaxační aktivity mimo lavice,
- poskytovat partnerům více aktuálních informací na webových stránkách školy.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Aktuální výpis z rejstříku škol a školských zařízení
2. Školní matrika (MŠ, ZŠ) – aktuální stav (výběr z dokumentace)
3. Záznamy z pedagogických rad (MŠ, ZŠ), školní roky 2020/2021, 2021/2022
4. Rozvrh hodin ZŠ, školní rok 2021/2022
5. Školní řád MŠ; Školní řád ZŠ, platnost ve školním roce 2021/2022
6. Vnitřní řád školní jídelny a školní jídelny-výdejny; Vnitřní řád školní družiny, platnost ve školním roce 2021/2022
7. Školní vzdělávací programy platné ve školním roce 2021/2022
8. Personální dokumentace pedagogických pracovníků, školní rok 2021/2022 (výběr)
9. Třídní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání – školní rok 2021/2022
10. Třídní knihy (MŠ, ZŠ), školní roky 2020/2021 a 2021/2022
11. Záznamy o dětech docházejících do MŠ ve školním roce 2021/2022 (výběr)
12. Výroční zpráva o činnosti školy, školní roky 2019/2020 a 2020/2021
13. Dokumentace žáka se speciálními vzdělávacími potřebami, aktuální stav
14. Doklady k bezpečnosti a ochraně zdraví dětí a žáků (včetně knih úrazů, výběr), aktuální stav
15. Inspekční zpráva, čj. ČŠIE-1306/14-E, z 5. 1. 2015

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském

zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Jaroslav Loučka, školní inspektor,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Jaroslav Loučka, v. r.

Mgr. Ladislava Jindrová, školní
inspektorka

Mgr. Ladislava Jindrová, v. r.

Bc. Eva Nováková, kontrolní pracovnice

Bc. Eva Nováková, v. r.

V Pardubicích 30. 11. 2021

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Eva Růžičková, ředitelka školy

Eva Růžičková, v. r.

V Tisové 1. 12. 2021